

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címezendő.

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 80 kor. Félévre — — — — — 4,80 kor.
Negyedévre — — — — — 2,40 „ Egyes szám — — — — — 20 „
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

A nagy börtön.

Irta: Dr. Kadosa Marcel.

Talán egy esztendeje van annak, hogy egyik vasuti munkástársunkat, szervezetünk buzgó és lelkes katonáját bucsuztattuk. Amerikába vándorolt, mert idehaza nemcsak a megélhetését nem tudta megtalálni, de a lelki nyugalmát se. A gyomra is, a lelke is állandó háborgásban volt, amaz az éhségtől, emez attól a nagy igazságtalanságtól, attól a sok jogfosztásból, erőszakoskodástól és basáskodástól, amelynek nap-nap után hol szenvedő alanya, hol tehetetlenül dühöngő szemtanuja volt. Végül is megunta a sok szenvedést és küzdelmet és amikor a szolgálatából is elüldözték, elhatározta, hogy kivándorol Amerikába.

Amikor az elváláskor körülvettük, a csatatéren hősi halált haló vezér lelkesedésével bucsuzott el tőlünk. Ezzel a lelkes biztatással, lelkesítéssel palástolta el bánatát és fájalmát, amely a szívet szorongatta, hogy itt kell hagynia az édes szülőföldet, ahol gyermek volt, ahol ifju korának nagyratörő álmait és reményeit szövögette és ahol férfieleetének javarészét verejtékes munkában eltöltötte. Én beléltam a lelkebe és marcangoló keserőséggel telt meg a szívem, hogy ennek így kell lennie.

Most azt hallom, hogy munkástársunk, aki ma is szeretettel keres fel bennünket soraival, gyönyörű keretere tett szert Amerikában. A szakmájában dolgozik ott is és mig idehaza a legnagyobb nélkülözések között tudott csak megélni, ott 15 koronát keres naponta és két szobás lakásban lakik családjával.

Hány százezer embernek kellett átesnie ezen a fájdalmas váláson, elszakítania azt a száz és száz kedves köteléket, amely az „otthon“-hoz köti az embereket és elindulnia tengerentuli idegen világrészbe megélhetést keresni. Óriási üzletek virágoztak e szerencsétlen ország boldogtalan lakóinak vándorlási kényszerűségén. A híres Cunard Line hajóstársaság 11,000.000 korona nyereséget mutat ki egyetlen esztendőről és ennek óriási része a szegény honavesztett magyarok keserves garasaiból telt ki sok esztendőnk óta.

De bármily szomorú dolog is a kivándorlás, a benne rejlő megváltó reménység által áldása és géniusza volt Magyar-

országnak. Ahol a szenvedés már türethetetlen volt, ahol az utolsó szalmaszála is elveszett az itthon való boldogulás reményének, ott a végső reménység még mindig átsillámlott az óceán tulsó oldaláról. Nem a meggazdagodási vágy és kalandosomj fokmérője volt az utolsó évtized óriási aranyu kivándorlása, hanem annak a szomorú mértéke, hogy hány százezer ember vesztette el a végső lehetőségét is annak, hogy szülőhazájában emberhez csak némileg is méltó módon megélhessen családjával együtt.

Most ez elé is akadályokat akar gördíteni a hatalom. Az eddigi gáncoskodások, sikanériák, zaklatások nem váltották be a hozzájuk fűzött reménységet: a kivándorlás minden akadályon át is folyt tovább, mert a kifelé toló erő hatalmasabb volt, semhogy kicsinyes korlátok ellensúlyozhatták volna. Nos, hát a hatalom erősebb eszközökhöz nyul: egyszerűen tilalmi lehetőségeket állít fel egész országrészekre nézve és jogot adat magának arra, hogy egész világrészeket kijelölhessen olyanul, amelybe a kivándorlás tiltva van.

Ez téged is érdekel vasutas barátom. A vasutasok közül sokkal többen vándoroltak ki az országból, semmint gondolná az ember. Ahol 1 kor. 40 fillér napszámmal ezrével vannak alkalmazva családapák, ott nem sokat nyom a latban a szolgálat végleges volta, amely végleges nyomorúságot jelent, sem a nyugbérigény, amely sovány reménység egy hosszú élet nélkülözése miatt. Száz és száz vasuti munkástársunk látta be évente, hogy itt nincsen várni és remélni valója és vette kezébe a vándorbotot, hogy Amerikában keressen boldogulást.

Minden szegény embert, legyen az ipari munkás vagy földmives, magánüzemben vagy állami vállalatnál alkalmazva, a lehető legközelebről érdeklí a kivándorlás korlátozása, amely Magyarország szegény népét ugyszólván a reménységeitől fosztja meg. Láncokkal akarnak idekötözni bennünket, hogy legyen a sorsunk bármilyen mostoha, életünk sora bárminő keserves és nyomorúsággal teljes, innen el ne mozdulhassunk.

Hej, nem tudják azok az okos emberek, hogy mit csináltak, amikor ezt a szép tervet kisütötték. Örömük hasonlatos azéhoz a balga gépészhöz, aki nagy igyekezettel zárja el gépének a szelepeit és örömmel

szemléli, hogy gyülik, gyülik a gőz a feszítő erő a kazánban, amely mind neki dolgozik, mind az ő gépét hajtja. És gyülik, gyülik a feszítő erő, mig egyszer csak levegőbe röpíti a kazánt, a gépészt — az egész istenséget.

Egyről-másról.

Ne tessék megijedni, nem esik semmi baj se! Ugy értem, hogy Székesfehérvárott nem fog kiesni a világ fenekébe, hanem egy jól sikerült majális keretében, egy látványosság előadás fog lefolyni a szentkoronások részéről, amelybe a belépődíjat is ők maguk fizetik, de vendégeket is szívesen látnak, bárha bennünket nem hívtak meg rája. Lesz versenyfutás is, de csak a háttérben; a legelsőnek befutó az lesz, akit a megörökített gróf meg fog nevezni. Ezt a versenyfutást ők alelnökválasztásnak is nevezik, noha helyesebben a gróf ur választ, ők csak megéleljenezik s a dolog ezzel be van fejezve. A vészesnek látszó fellegek tehát csak ártatlan utánzatok, a művillám-lás és dörgés pedig vasárnapig belefut a grófi dicsőítés zsolozsmáiba. Mert igazán mesterileg van rendezve az egész látványosság. Nem új ugyan, de mégis szép. Mint mindig, ugy most is szobormegkoszorúzással kezdődik; ez alkalommal Vörösmartyt tünteti ki a szakállgróf. Szegény Vörösmartynek jutott a dicsőség, hogy vezető lépcsőül szolgáljon a látványossággal kapcsolatos ünnepség tulajdonképpeni fénypontjához: a grófi arckép leleplezéséhez. A most még országszerte felhangzó lázadó szavak és fenyegető öklök ugy el-tűnnek erre az alkalomra, mint a napfény elől a hó, vagy amikor az ország legnagyobb paprikajancsijáról lehullik a lepel s a szentkoronások áhitatos arccal és átszellemült tekintettel nézik a grófi arcképet, amely azt látszik nekik mondani: „lássátok, én Csillag Anna...”

Ami még ezek után következik, az már a szakállgróf politikai resszortjához tartozik: t. i. a vacsora. Ami pedig a leleplezési ünnepély és a vacsora közé szorul, vagyis maga az ügyes-bajos dolgok megvitatása, arról szólani sem érdemes. Valószínű, hogy egy okos ember indítványára „en bloc“ elfogadnak mindent, nehogy elhüljön a vacsora. Mindezt pedig azért írjuk meg olvasóinknak, hogy a szervezett vasutasság szemléltető módon láthassa be, hogy milyennek *nem* kell lenni azoknak, akik öntudatos és tisztaagyu emberek kívánnak maradni. Meglássák, hogy így történik, és okuljanak belőle!

A „B“ csoportbeli „egyebek“ alaposan felültek a reménységükkel. Sokat vártak a

májusi előléptetésektől és jóformán semmit sem kaptak. Ha előléptetést nem is kaptak, de egy tanulsággal mindenesetre gazdagabbak lettek: t. i. megismerhették, hogy az immár tisztultabb felfogású felsőbbség mit ért az önfeláldozó munka méltánylása alatt. Azt, hogy fárasztó, hasznos és önfeláldozó munkát végezni csakis a hivatalnokok s azok közt is csak a főellenőrtől felfelé valók tudnak, és hogy a vasútüzemben különösen méltánylandó munkát nem a pályaudvarokon ázó-fázó kocistoló, raktáros, munkás, fékező s a többi más „egyéb” teljesíti, hanem az igazgató urak előszobáiban lebzselő kabátfelügyelők. Az elmúlt két tél emlékezetes eseményei okvetlenül meggyőzték Kossuthékat és az igazgatóságot, hogy milyen sürgős dolog rendbehozni a központi referens urak siralmas bugyellárisát, mert hiszen, ha majd megint kátyuba jut a Máv. szekere, csakis ezekre az urakra számíthatnak. Ami természetes is. A vasutas a kiválóságát ugyanis nemcsak az ügyiratok regisztrálásában szokta megmutatni, hanem a pályaudvarok piszkos, füstös munkahelyein is s ha méltányos volt ezeknek a jó uraknak a kényelmes irodai munkáért a busás jutalom, az is méltányos lesz, ha majd megint kezd melegezni a Máv.-nál, hogy a gyakorlatban is bizonyítsák be érdemes voltukat. Hisszük, hogy ezentul a felsőbbségek is így fognak gondolkodni s nem fognak hivatkozni a munkások és a többi „egyebek” önfeláldozó szolgálataira már csak azért sem, mert hiszen ezek érdemeiket szerezni nem tudtak. Legyenek nyugodtak, ezentul nem is akarunk!

A vasuti hivatalnok is proletár. Még csak nem is szellemi proletár, mert hiszen a vasutaknál végzett munka legnagyobb része a fizikai munkához tartozik, amihez a szellemnek egyáltalában semmi köze sincsen. Helyesebben talán robotmunkának lehetne nevezni. Hogy a hivatalnoktól több iskolai képzettséget kívánnak meg, mint a munkástól, ez mit sem változtat a dolgon, legfeljebb jellemzi a mai kor bürokratikus felfogását, amely nem a gyakorlati tudásban, hanem egy kétes értékű iskolai bizonyítványban keresi az ember intellektuális erejét. *Kadosa dr.* elvtárs két külön világot lát a munkás és a hivatalnok között. A magam részéről nem látom ezt be s óriási tévedésben leledzik akkor a doktor elvtárs, amikor állítását éppen a vasutasoknál kockáztatja meg, aminek csakis az szolgálhat mentségeül, hogy a viszonyokat egyáltalá-

ban nem ismeri. A szolgálat közbeni egymásra utaltság talán semmiféle munkakörben nem csucosodik olyan intenzíven ki, mint éppen a vasuti szolgálatnál, ahol a viszontagságokban a hivatalnok épp úgy osztozik, mint a munkás, az altiszt, a szolgálta. Ha tehát a munkakörben fennáll a szoros kapcsolat, mennyivel szorosabban kell fennállania akkor is, amikor akár erkölcsi, akár gazdasági érdekeik közös megvédelmzéséről van szó. Nem tudom, hogyan képzelhetné el a doktor elvtárs partikuláris vasutas mozgalmakat, ha tudja, hogy egyik osztály gyakorlati tudása nagyon könnyen meghiusíthatja a másik osztály törekvéseit, mert pótolhatja annak a munkakörét. Ott van például az 1904-iki nagy vasutas munkabeszüntetés, mi okozta, hogy a küzdelem letörtetett? Semmi egyéb, mint hogy néhány stréber hivatalnok a küzdelem második napján lehetővé tette, hogy a sinek kihalt országában az élet megnyilatkozott. Mozdonyfüty hallatszott, s ez a mozdonyfüty volt a lélekharangja a vasutasok éléthalál tusájának. Mondom, csakis a viszonyok nem ismerése válthatta ki a doktor elvtársból azt a téves következtetést, hogy a vasuti hivatalnok lelkiállása és a munkás lelkiállása között áthidalhatatlan ürré létezik. *A vasutas csakis akkor erős, ha mindnyájan együtt vannak* s kissé furcsa színben tünt fel előttem a doktor elvtárs okfejtése, amikor ezt tagadja s talán jóhiszeműen bár, de öntudatlanul is osztályharcot hirdet a mindenben azonos érdekű elemek között, ami természetesen csakis az egymásra utalt elemek eltávolodását eredményezhetné egymástól, amire pedig talán még sincsen szükség. Sőt! Iparkodunk kell, hogy a ma még egyoldalú s a ferde előítéletektől elvakított hivatalnokosztályt is meggyőzzük róla, hogy éppen úgy elnyomott, kizsákmányolt proletár ő is, mint a vele együtt dolgozó munkás s osztályérdeke ugyanaz, mint a munkásé, mert végeredményben ő is csak munkás, akit a ranglétrák fokozataival és a zsinóros zubbonyal ideig-óráig talán távoltarthatnak a megismeréstől, de a gazdasági viszonyok nyomása okvetlenül oda fogja őt is terelni, ahol már ma is a helye volna: *az osztályharc alapján álló munkások táborába.*

Akik a ti filléretekből huznak hasznót, azok az üzletemberek kötelesek benneteket támogatni azzal, hogy a Magyar Vasutast előfizetik.

SZEMLE.

Husz óra.

Csikorgó hidegben husz óra hosszat állott szolgálatban *Migra Lajos* lipótvári vasuti elüljáró. Két tehervonatnak kellett volna a pályaudvaron egymást keresztezni s ő helyes írásbeli parancsot is adott ki, melyet azonban a vonatot kísérő személyzet nem olvasott el. Teljesen kimerülve, megindította az ott veszteglő tehervonatot, minek következtében a két vonat a nyílt pályán összeütközött. A kocsi romjai között rábukkantak az egyik mozdonyvezető összezuzott testére. A rózsashegyi törvényszék az elüljárót közveszedelemes cselekedet vétsége miatt 1000 korona pénzbüntetésre és hivatalának elvesztésére ítélte. A pozsonyi tábla a pénzbüntetést jóváhagyta, ellenben a hivatalvesztést mellőzte s ez utóbbi miatt a főügyészesség semmiségi panaszszal élt. A Kuria megsemmisítette a táblai ítéletet a pénzbüntetést felényire leszállítva, hivatalvesztésre ítélte a vasuti elüljárót.

Az ilyen esetek hallatára is felhangzik a kérdés: ki a gyilkos? Az a szerencsétlen vasuti alkalmazott, aki *husz órai* nehéz munkában kimerül, bizonyára nem. De azért ezt fosztják meg hivatalától, nem azokat az urakat, akik ezt az embertelen, gyilkos rendszert fentartják.

Miért boldog a vasutas?

Azért, mert olyan vezetője van a szentkoronás szövetségnek, akinek csodatevő ereje lefözi magát páduai szent Antal. Hogy a szentkoronások grófi elnöke mi minden dologról használ, azt legjobban azt bizonyítja, hogy hányféle változatban boldogítja Hunnia népét. A vasutas társadalom azonban nagyon hézagosan ismeri nagy patronusának csodálatos tevékenységét, mi tehát fáradságot vettünk magunknak és amennyire gyarló emlékező tehetségünk megengedte, csokorba foglaltuk mindazokat a erényeket és mindazokat a közhasznú tevékenységi tereket, amelyek a vasutasok patronusát ékesítik és amelyek a közügyeket szolgálják szokta. Ime olvassák és vegyék tudomásul, *németújvári Batthyány Tivadar* gróf személyében a következő ügyek nyertek hathatós támogatást, illetve ezidő szerint a következő címek boldog tulajdonosa a gróf ur:

A fumei rezolúció édesapja. (Saját bevallása szerint Polónyi Géza csak a bába szerepét játszotta!)

Dalok.

I.

A „vasuthidná” kövek között
Egy kis virág nyilik egymagán,
Por belepte, vihar tépázza,
Danája oly gúnyos, oly kaján.

S amint nézem: gyöngye, piciny szárát,
Mint hajlitja sikongva vadul,
Szívemre borus fájdalmaknak
Égő csóvája, pernyéje hull.

... Tovább megyek; hiv, vár a robot...
Öntudatlan visz, visz a sereg...
A kis virágban egyszer csak im
Lelkemre, magamra ismerék.

II.

Az én örömem: a tátongó mélység,
Temetőbogarok rut sáskahada.
Az én örömem: nem az élni vágyás,
Az én örömem: a pusztulás maga.
Az én örömem csak ennyi csupán.

Az én örömem: nem a felkelő nap,
Mely másokra fényt, örömet áraszt,
Az én örömem: egy-egy elmuló nap,
Mely kín, szenvedés, gyötrelmivel fáraszt.
Az én örömem csak ennyi csupán.

Berecz Lajos.

Elvtárs!...

— Irta Edmondo de Amicis.* —

Ne mosolyogjon e szó fölött, tanár ur, elmúlt már rég az idő, mikor tetteinket bárki is csak úgy megmosolyoghatná. Ha ön, a történelemnek nagy kutatója, még élne 50 évet, egy szép napon dicsőségére válhatnék, ha megfejtené, hogy keletkezett közöttünk e szó, milyen értelemben használtuk azt és mint terjedt el az oly széles körben.

De tán nem is az eszme, hanem a szó az, mi önt mosolygásra készíti és kérdezhetné talán, mint már annyian kérdezték, miért éppen ezt a szót és nem egy másikat választottunk?

Azt mondja ön, inkább választottuk volna ezt a szót *barát*?

Barátok lehetünk akkor is, midőn az élet legnagyobb kérdéseiben véleményeink eltérnek egymástól; s azután egy városban mindenki a másikkal „jó barátja”.

Testvérek?

Ezzel a szóval sem nevezhetjük el és nem különböztethetjük meg magunkat, mert hisz előttünk minden embertársunk — testvér.

Bajtársak?

Ezt a szót használja a „fegyveres hatalom”; és mi éppen töle kölcsönözzük nevün-

* A nemrég elhunyt nagy olasz költő „Lotte Civili” című könyvéből. Szerk.

ket, amikor legfőbb óhajtasunk, hogy minél előbb vége legyen a katonásdinak?

Elvtársnak nevezzük tehát azt, ki velünk egy uton igyekszik — egy cél felé; kit ugyanazon remény hevit, kit ugyanazon veszélyek fenyegetnek, ha közénk áll; de ki kész minden üldöztetést, megpróbáltatást elviselni, mert tudja, hogy érte is mindnyájan készek vagyunk mindenre. Ki velünk együtt örül öszintén, büszkeség és féltékenység nélkül, ha küzdelmeinket siker koronázza és kinek egyetlen vágya, hogy az igazságnak és jónak állhasson a szolgálatában és a világot egy szebb életre előkészíthesse.

De ugyan minek a sok magyarázat, tisztelt tanár ur? Miként a szerető szerelmesnek nevében valami titkos jelentőséget, valami benső hangot vél felfedezni, mit más senki meg nem érthet, meg nem hallhat, úgy vagyunk mi is az „elvtárs” névvel. És minden erőlködés, hogy annak értékét önnel megismertessem — haszontalan lenne, akárcsak egy szép költeményt akar-nék megismertetni valakivel, ki a nyelvet, melyen az irva van — nem érti.

Csak a munkás, kit a diák elvtársának nevez, az „ur”, kinek a szegény adja ezt a nevet; a tanult, kit a tanulatlan így szólít meg; az ifju, kit az agg e néven hiv; csak a rajongó agitátor, kinek a meggyőzött munkás először mondja e nevet; csak

Nyugalmozott admirális az alacsony járatu parti hajózásnál.

Nyugalmozott vasuti és hajózási főfelügyelő.

Ezidő szerint országgyűlési képviselő is. Tagja a delegációnak.

A képviselőház pénzügyi bizottságának állandó tagja.

A függetlenségi párt alelnöke.

Az önálló nemzeti bankot előkészítő bizottság örökös elnöke.

Reménybeli vasutas árvaháztulajdonos.

A VI. kerületi függetlenségi pártkör diszelnöke.

Az I., II., III., IV., VII., VIII., IX., X. kerületi függetlenségi pártkörök tiszteletbeli tagja és a rendezendő párt- és bizalmi vacsorák állandó elnöke.

A magyar szent korona országai vasutas szövetségének olajban többszörösen megörökített elnöke.

A közlekedésügyi tanács tagja.

Többszörös diszpolgár.

7500 katasztrális hold boldog birtokosa.

A magyar főrendiház tagja.

Az OMGE. választmányi tagja.

Az országos hajósszövetség elnöke.

Az állami tisztviselők egyesületének elnöke.

A fogtechnikusok országos egyletének diszelnöke.

Az országos díjnokszövetség elnöke.

A napidijas állami szolgák egyletének diszelnöke.

A posta és távirida altisztek és szolgák mozgalmi bizottságának elnöke.

A Gresham biztosító társaság igazgatósági tagja.

A Danubius hajógyár részvénytársaság igazgatósági tagja.

A pozsony-bécsi villamos vasutat előkészítő bizottságának állandó tagja.

Az országos csecsemő-védőegylet diszelnöke.

Katolikus népszövetségi alapító tag.

Ludvigh Gyula örökségének állandó várományosa.

Állandó államtitkárjelölt.

A „Független Magyarország“ belső munkatársa.

A Holló-csoport hites beltársa.

A „Magyarország“ és a bécsi „Zeit“ vezércikkirója.

Kossuth Ferenc vörös bársonyszékének legkitartóbb pályázója.

Ez a legutóbbi volna a pályadíj a többi összesekért. Mert ilyen arányú köztevékenységnek méltó jutalmazása csakis egy mi-

a fogházban szenvedő tudja, mi a név, mikor tudatják vele, hogy neje és gyermekeiért ne aggódják, mert gondoskodnak róluk az „elvtársak“; csak a szónok érzi azt, mikor nagy tömeg néphez harsogja a megszólítást „Elvtársak!“; csak a vándor, kit a soha nem látott idegenek e szóval fogadnak jó ismerősként körükbe és ez egy szó a gondolkodás, az érzés közösségét teremti meg közöttük; csak ezek, csak mi — elvtársak érezhetjük a költészetét, az erejét, a varázsát e szónak!...

Mint akiket a gyermekévek soha ki nem törölhető emléke egész életre „játsszótsakká“ fűz össze; ez a név, mely nem ismer osztálykülönbségeket, melyben benne van a testvériség, az egyenlőség — öntudatlanul; ugy a szóval „elvtárs“ megifjúl a szívünk, a nyelvünk gyöngédebb lesz és hamis eszmék, ostoba egoizmus, gyűlölködő osztályérdekek eltűnnek — tudatosan már!

Igen, e szó „elvtárs“ az, mely minden nyelvben új értelmet, új jelentést kapott, mely oly bizalmasan hangzik Páristól Budapestig, Milanótól Madridig, New-Yorktól Szent Pétervárig, Kalkuttától Londonig — mihelyt elvtárs szól e szóval hozzánk; ez a szó az, mely egyenlővé tesz bennünket, fehéreket, a fekete és sárga népfajjal; ez a szó a mi örömrőlünk és legnagyobb vigaszunk.

Nem bánjuk a barát szót, nem törődünk

niszteri bársonyszék lehet. Természetes, hogy a v. b. t. t. címmel súlyosbitva. Ha már egyszer az ember ilyen nagy arányokban menti a hazát, hogy akkor már csak megérdemli, hogy a kissé elkopott méltóságos címet az excellenciással cserélhesse fel.

A mindenesetre méltánylandó nemes törekvésnek azonban egy, csak egyetlen egy lényeges akadálya van, ez pedig az a kedvetlen szél, amely Bécs felől fujdogál. De a szentkoronások halás szeretete ba nem is egészben, de részben enyhíteni fogja a gróf ur miniszteri székfájdalmait s a sokszorosítandó olajnyomatok előtt hálátelt szívvel fogják égetni az olajmécses. Kivált ha még teheneket is ad nekik...

A lelketlen Máv.

A Népszava tudósítója írja Székesfehérvárról: E hó 5-én este a Máv. rétipusztai kavicsbányájában a leszakadó part alá került Nagy Sándor 65 éves hódmezővásárhelyi kubikmunkás, az ottani földmunkáscsoport régi és buzgó tagja. Súlyos belső sérülésekkel szállították a Szentgyörgy-kórházba, ahol másnap meghalt.

A szerencsétlenség előidézésében nagy része van az osztálymérnökségnek, amely esti 7 óra után is munkára hajtotta az embereket. A felügyelőt figyelmeztették is a munkások, hogy a sötétben nem láthatják a part repedéseit és így könnyen baj történhetik. Persze, rá se hederítettek a munkások figyelmeztetésére.

Érdekes az is — mint a temetésre jött munkások beszélnek —, hogy a múlt év június havában ők két napon át sztrájkoltak azért, hogy a betegsegélyző pénztárba, illetve balesetre is bejelentsek őket. Akkoriban lebeszéltek valamennyiüket. S hogy mennyire visszaél az osztálymérnökség a törvénnyel, itt láthatni, mikor azt mondja a munkásoknak, hogy ha akarják magukat biztosítani, ám tegyék, de ők nem járulnak hozzá. A mai napig senki sincs a pénztárban bejelentve, holott legkevesebb 50 munkás állandóan dolgozik ott, körülbelül egy év óta.

Személyi hír.

Pulszky Garibaldí volt üzletvezetőt a vasuti és hajózási főfelügyelőség főnökévé nevezték ki, miután Söpkéz Sándor miniszteri tanácsost, a vasuti és hajózási főfelügyelőség vezetőjét, a kit a király műegyetemi tanárrá nevezte ki.

Ritka s talán az első eset, hogy mi ilyen „Személyi hír“-ről említést tegyünk.

azzal, hogy egy barátot elveszítünk, mikor száz meg száz elvtárs lép e barát helyébe, kikkel tán kevésbé bensős, de annál szorosabb, annál emberibb kötelék fűz össze. Nem is kell ismernem, tudnom a neved: „elvtársam vagy“ és e két szó elég, hogy bennünket a rokonérzés, az eszmék, a remények láthatatlan szálai kössenek össze.

És e szó évről-évre diadallal járja be a világot. És tizezrével szaporodik az azt megértők száma. Szájról-szájra jár a szó és elhatol a legfélreesőbb helyekre is. Ahol még tegnap ismeretlen volt, ott ma már a nők és gyermekek is tudják; a gyűléseken, az iskolákban, az irodalomban és magában a világtörténelemben is helyet foglal. És minél inkább elterjed e szó a földön, annál hatalmasabbá lesz a mi gondolkodásunkban, annál kedvesebb lesz a szívünknek. És ezért tanítjuk meg gyermekeinket e szót tisztelni, e szó jelentése fölött gondolkodni; mint magyarázzák meg testvéreiknek, kedveseiknek, szüleiknek, hogy e név miatt nem kell perülniök, hogy büszke homlokkal viselhetik azt!

Erre tanítsuk meg gyermekeinket. Már ifjan tudják meg azt, hogy az egyetlen óhajtott dicsőség, mi egy munkásélet becsületese befejezése után emlékünket övezheti, csupán az lehet, hogy ha elvtársaink kikísérnek bennünket utolsó utunkra: „Elvtárs, nyugodj békében, mi folytatjuk elkezdet munkádat!“

A vasutasságot teljesen hidegen hagyhatja az, hogy Pulszky ur vagy Söpkéz ur e a főfelügyelőség főnöke, a rendszer az a régi marad. S hogy ez ellen a rendszer ellen nemcsak nekünk van kifogásunk, hanem mérvadó köröknek is, arra bizonyosság Söpkéz Sándor bucsubeszédének a következő része.

... Nem mondhatnám, hogy sok történt e téren, de mégis történt valami: átment a köztudatba, hogy a vasuton *termasköcsin, gyorsvonati megállóhelyeken és luxuriózus felvételi épületeken kívül megfelelő sínek, jó talpfák, modern biztosító berendezések és egyéb, a nagy publikum előtt ismeretlen dolgok is kellenek.*

Mélyre enged pillantani ez a pár sor. Azonban a volt főfelügyelőségi főnök megfeledezett a nyomorgó vasutasokról. Talán az utódja többet tesz majd ezen a téren?

Egy szentkoronás az elnökéről.

Szentkoronás vezetőembertől vettük a következő sorokat, újabb bizonyítékul a gróf ur jellemének.

A szentkoronás déli kerület közgyűlésén keserves könyhullatások között elpanaszolta az elnök is, a titkár is, hogy a szövetség elnöke felrugta a becsületszóval kötött paktumot. Szegény kerületi tisztikar, még szegényebb kerület és legszegényebb tagok! Hát még mindig nem ismerik a grófi kameleon természetrajzát, még mindig oly naivak, hogy e szakállas amfibium állhatatosságában hisznek és kétségbeesnek, ha a cselékvés pillanatában e címeres gerinctelenség a farkával az arcukba csap vagy mint a tinfahalfélék a vizek megzavarásával menekülnek.

Sümegei urék okulására a szövetségi életnek két momentumát hozzuk emlékezetébe, talán hasznára lesz a bekövetkezendő harcokban:

1. 1905-ben az alakulógyűlés alkalmával, akkor még nem tulipános, Komlós Manó ur vezetése alatt egy küldöttség jelent meg a grófnál, őt informálva, hogy bajok vannak a megválasztása körül, mert nem szövetségi tag stb. Tivadar megijedt, de felülkerekedett benne a Teddi: „Kérem uraim, barátaim! Ha nem lehetséges keresztülvinni a listánkat, akkor olyan botrányt kell provokálni, hogy a rendőrség beleavatkozzék és feloszlassák az alakuló közgyűlést. Inkább ne legyen szövetség, semhogy elleneink győzzenek.“

A küldöttség tagjainak nagykérelmére azonban hajlandónak nyilatkozott úgy is elfogadni az elnökséget, ha Breuer és Turcsányi is megválasztatnak. Ebbeli nyilatkozata is belevilágít a nagy demokrata lelki világának fényességébe: „Hát isten nevében, elfogadom Breuerrel is, Turcsányival is, még a poklok ördögével is, de nem ereszttem ki a gyeplőt a kezemből.“

2. A szentkoronás szövetség sajtója sehogyse volt inyére soha sem a radikális tagoknak, sem a többinek. A gróf a darabontkorszak idején az elégedetlenséget felhasználva, *Komlós Manó*-val toboroztatott egy radikális pártot, melylyel „ellenőrző sajtót akart teremteni“, persze úgy, hogy a grófnak egy fillért se kelljen áldozni. Mikor már kivitelre került volna a dolog, a párt minden tagja vállalta az anyagi felelősség egy részét és sürgették, hogy a nyilvánosság elé lépessenek. A gróf teljes lelkinyugalommal türte, hogy bizalmasait, a radikálisokat, a szövetségi értesítőben lepiszkolják, mozgalmi bizottság címén bevádolják. Persze, akkor időközben már fordult a politika kockája és Teddi feloszlatta a radikális pártot.

Mindkét esetre a tanuk névsorával is szolgálhat *egy volt bálványimádó.*

A kocsitisztítók.

Hónapok óta egyebet sem tesznek, mint-hogy nagy urak küszöbjeit koptatják, s kéri őket, hogy helyzetükön javítsanak. S az urak *kegyesen* fogadják őket, ígérnek

eget-földet, de nem adnak semmit. Valamennyi nagy ur azt mondja: „Igazuk van, ez hallatlan állapot“, s ezzel azt hiszik, eleget tettek a kocsisztítók helyzetének javítása érdekében.

Pedig rájuk férne egy kis béremelés, meg egy kis pihenő is.

Mert szinte hihetetlen, hogy Budapesten még 2 kor. 20 filléres napibérekét fizessen a Máv., s bárha teljes 24 órás szolgálatot tesznek, régi Máv. szokás szerint csak 20 órát fizetnek a teljesített 24 órás munka után.

Különös, hogy amíg a napibérek 24 órát dolgoznak egyhuzamban, addighárom kinevezett társuk, csak 12 órás szolgálatot teljesít. És ez a méltányos, ez a helyes, de amiként ezeknek méltányos a 12 órás szolgálati idő, éppen annyira jogos a napibéres kocsisztítóknak is ebeli óhaja. Amellett a kinevezettek éjjeli pótdíjat is kapnak, míg a napibérek ebben sem részesülnek.

És a sok jalkiáltásnak még mindig nincs vége. Ha valamelyik nagy ur panaszukat meghallja, egy párszor igazat ad nekik, de ha rossz kedvében találják véletlenül ezt a nagy urat, akkor ez már nem mondja, hogy hallatlan állapot, hanem a pokolba kerget minden kocsisztítót, mondván: „Hagyják ott a munkát, majd jön másik ezer!“

És éppen ez a szomorú. A munkásság ahelyett, hogy egymást támogatná, marakodik a falat kenyérért. A főnökhöz százával jönnek a protekciós állást keresők. Ezért olyan elbizakodott a felsőbbség. De lesz idő, amikor ez a küszöbkoptatás is véget ér s aztán keressen a Máv. magának 2 kor. 20 fillérért kocsisztítókat, — ha tud.

A Ksod. ruttkai főműhelyéből.

Ez volt a címe ama cikkünknek, amelyben szinte megdönthetetlenül igazoltuk a Ksod. ruttkai főműhelyében divó állapotokat. De bezzeg nagy volt meglepetésünk, amikor mindezek ellenére a Vasutas Szövetség közel két hasábon — agyondicséri a Ksod. vezérigazgatóját. A V. Sz. ugyan azt szándékozta, hogy megdönti állításaink igazságát, ehelyett azonban hozsannát zeng ruttkai Ráth Péter igazgatónak.

Hát tisztelt laptársunk jól tette volna, ha hallgatott volna, mert tudnivaló, hogy dr. Fábrián László, a „Vasutas Szövetség“ még ezidő szerinti szerkesztője, Ksod. titkár s így szerfölött érdekelt fél, aki nem alhatott ellent a Ksod. igazgatósága parancsának, hogy cikkünket „lecsáfolja.“

Cáfolat helyett azonban hazabeszélt, de amellet minden állításunkat helybenhagyja. Elismeri, hogy a napibér 2:40 kor.-nál kezdődik, de azt állítja, hogy 5:50 kor.-ig terjed. Hát szó sincs róla, akad talán egy-két ember, akinek 5:50 kor. napibére van, azonban tulnyomóan 2:40—3— kor.-ig terjed a napszám. Ugyanugy vagyunk az akkorddal is. Mi azt állítottuk, hogy januárban 45%, februárban 40%, márciusban már csak 13—24% körül váltakozott. Fábrián dr., a Ksod. titkára azonban azt mondja, hogy ez igaz, de volt olyan is, aki 100, 99 és 97%-ot keresett. Volt, talán egy-kettő. A tulidőről szóló állításainkat is helybenhagyja, de a többi állításainkat nemhogy megeáfolná, hanem határozottan megerősíti.

Egy helyütt például így ír:

Abban igaza van laptársunknak, hogy a Ksodnak még nincs meg az új pragmatikája, mert még nem került ki a miniszteri jóváhagyás alól, de elfelejti azt, hogy a törvény erejével bíró „Vasuti Szolgálati Rendtartás“ az összes vasutakra nézve kötelezőleg a „Budapesti Közlöny“-ben közzétett s így az egyaránt érvényben van az összes vasutaknál s így a Ksodnál is.

A fogadalmat tehát nem kortesfogásból veszi ki az igazgatóság, hanem a törvényerejű rendelet parancsa folytán.

Hát nem mi fogunk erre válaszolni, hanem maga a „Vasutas Szövetség“, mert ugyan-ezen lapszámának egy másik oldalán már másképpen ír, amikor elnökének a beszédét közli.

A törvény úgy rendelkezett, hogy a szolgálati pragmatika a magánvasutakra is kiterjed. Ez még ma sincs mindenütt életbeléptetve, de e helyről is felkérem úgy az igazgatóságokat, mint a kormányt is, hogy a törvénynek igyekezzenek minél előbb érvényt szerezni.

No lám tisztelt felügyelő ur, egy lap-számában két ilyen ellentétes felfogás egy és ugyanazon dologról.

Ami pedig a hizlaldát illeti, hát erre egy vörös petákot sem áldozott az igazgatóság, mert csekély 4%-os haszonra dolgozott itt is.

Hogy pedig Ráth Pétert, a „munka emberét“ félhasábon magasztalja a titkár ur, azt Ráth Péter restelheti a legjobban. Avagy talán így akar kedveskedni a titkár-szerkesztő a saját vezérigazgatójának?

Négy korona.

Ennyi a havi fizetése a betegpénztári fürdők takarítónőinek. Botrányos, hogy amikor a Máv. betegpénztára jól díjazott orvosi tanácsadókat tart, akkor vasutasok feleségeitől, özvegyeitől reggeli 6 órától este 8-ig tartó munka ellenértékéül havonta 4, mondd és irdd négy koronát fizetnek. Ha tekintetbe vesszük, hogy naponta 60—120 ember is fürdik egy-egy helyen, hogy ezeket kiszolgálni, utánuk takarítani, lepedőket mosni stb. stb. kell, hát akkor igazán érthető, hogy panasszal fordulnak hozzánk. Amikor nyilvánosságra hozzuk ezt, tesszük azért, hogy a közelgő betegpénztári közgyűlés alkalmával felhívjuk a küldöttek figyelmét ezekre az állapotokra is.

Vasárnapi munkaszünet.

Egyik fővárosi napilapból vesszük át a következő közleményt:

„Illetékes helyen szerzett meggyőződésünk alapján közölhetjük, hogy a kereskedelem-ügyi kormány azért tartotta feleslegesnek a kérdésnek rendeleti uton való szabályozását, mert a vasárnapi munkaszünet rendezéséről szóló új törvényjavaslat, már teljesen elkészült és legközelebb nyilvánosságra kerül.“

Neglátjuk, miként gondoskodott Kossuth Ferenc a vasutasok vasárnapjáról!

A megszorult apostolok.

A szentek munkásszakszerepeket alakítanak, bárha az idevonatkozó alapszabály-módosításokat a miniszter nem hagyta jóvá. A multkori piski-i kudarc után e hó 10-én újból leutazott Osváth főszent-munkás Piskire. Egy tucat mérnök és művezető fogadta a vasutnál és kísérté el a gyűlés színhelyére, ahol az elnök megnyitója szerint Osváth urnak el kellett volna mondania, miért szükséges a munkás-szent-szakszerepeket megalkítása. Ezt azonban nem fejtette Osváth ur, hanem szidta Izraelt és Bokányit. A jelenlévő munkások sokszor sarokba szorították közbekialtásaikkal a hős vitézt. Így például akkor, amidőn Osváth ur azt mondotta, hogy szeretné ő látni azt az államot, amely a vasutasságnak ellentállni tudna, ha ez egyesül. ● még a sztrájktól sem riad vissza. Valaki közbekialtotta: „Hát a pragmatika?“ mire Osváth ur nagy bátran visszavágta: „Ha kell, lesz sztrájk, mert a pragmatikát tűzbe lehet dobni.“

Ezt a kijelentését elvtársaink gunyos tapssal fogadták. A taps azután észhez térítette Osváth urat s hamar visszazitta, amit az előbb mondott, oly módon igazítva helyre szavait, hogy a munkaadóval nem jó harcot kezdeni, mert az alkalmazottak huzzák a rövidébet.

Erre már elvtársaink is kifogytak a türelemből és egyik fővárosi elvtársunkat, aki történetesen jelen volt, kivánták hallani. A szent hivatalnoki kar nem akart erről mit sem tudni, a viharos követelésnek azonban nem birtak ellentállni s akarva, nem akarva, végig kellett hallgatniok elvtársunk beszédét, amelylyel alaposan lecsáfolta Osváth ur állításait. A szentek néma csend-

ben ültek s maga Osváth ur sem tudott felelni az alapos érvelésre.

Miután a gyűlésen kevés szentkoronás munkás volt jelen, olyanokat neveztek ki vezetőségi tagokul, akik ott sem voltak, sőt köztük egy művezető-helyettest is, csakhogy kiteljék a vezetőség. Azt irtuk, hogy kineveztek, mert megválasztásról szó sem lehetett, amennyiben a felolvasott neveket el sem fogadták, de az elnök a tiltakozások ellenére „megválasztottaknak“ jelentette ki az általa kinevezett embereket. A gyűlést követő banketten verekedés nem volt.

Igaz is! Még egy küldött volt lenn. Lakatos József, Debrecenből. Jó fiu! Egész idő alatt a száját sem mozgatta. Bizonyára gazdag lehet már, hiszen hallgatni arany!

A kormány a szentkoronás szövetség ellen.

Azt hittük eddig, hogy a kormány csak a szocialista munkásszervezetek ellen tör. Most azonban belátjuk, hogy tévedtünk. A kereskedelmi kormány nemcsak az öntudatos vasutasok szervezkedését akarja letörni, hanem eddigi kegyeltje, a szentkoronás „Vasutas Szövetség“ életképességét is meg akarja csonkítani.

Mint ismeretes, a szentkoronások tavalyi közgyűlése módosította az alapszabályokat. Most azután a módosított alapszabályokat a kereskedelmi kormány visszadobta, mert jóváhagyni nem akarja.

Igy nem hagyja helyben a miniszterium a három évi tagsági időt és azt, hogy a szövetség a szolgálati pragmatikában megállapított kérdésekkel és elvekkel továbbra is foglalkozzék.

Ezt a szentkoronások lapja ugyanhallgatja.

De annál inkább kell nekünk ezzel a kérdéssel foglalkoznunk.

A miniszter ama intézkedése, hogy a három évi tagsági kötelezettséget nem hagyta helyben, még érthető.

De jogtalan ama cselekedete, hogy nem engedi meg a „Vasutas Szövetség“-nek, hogy a pragmatikában megállapított kérdésekkel foglalkozzék.

Ez az intézkedés a „Vasutas Szövetség“ halálát jelenti, mert a szövetségnek nem lesz szabad fizetésrendezési és egyéb sérelmekkel foglalkoznia.

Ez a módosított alapszabály még jobban elősegitené, hogy a „Vasutas Szövetség“-ből nyulntenyészto, méhészkedő, fajtehén közvetítő egyesület legyen.

Pedig a vasutasságnak nem ezekre van szüksége, hanem könnyebb megélhetésre, igazságos előmenetelre és tisztességes díjazásra.

Tessék csak végig tekinteni a májusi előléptetések számarlétráját s azután gondolkodóba esni, hol keresse a vasutas a pragmatikában lefektetett jogait?

És mégsem a kormány a hibás, amikor ilyen alapszabályokat oktrojál a Vasutas Szövetségre, hanem ennek vezetősége, aki ahelyett, hogy orvosolná ezt, eltitkolja a tagok előtt a miniszter leiratát.

De még ennél is rosszabbul cselekszik, amikor Dömötör Vilmossal cikket irat a lapjában „A szövetség átszervezéséről“ s amely cikk már a bevezetése annak, hogy a szövetség ezentul nem fog olyan dolgokkal foglalkozhatni, amelyek a vasutasok szolgálati viszonyaival állanak kapcsolatban.

Nincs ugyan ezen mit sajnálkozunk, mert hiszen a szövetség a mai vezetés mellett ugy is csak gombozó, kuglizó egyesület volt, amelyről mi rég megirtuk, hogy a kormány csak azért tűri, mert hát szavazókat szállit az — elnöke.

Ha az alapszabályokat a kormány mégis oly módon fogja csak jóváhagyni, ahogyan a leirata szólt, akkor a Vasutas Szövetség napjai meg vannak számolva.

Egyébként visszagondolunk a Vasuti Munkások Országos Szövetségének évi közgyűlésére, midőn Kiss Miklós elnök ama reményének adott kifejezést, hogy a jövő évi közgyűlésnek módja lesz az alapszabályokat

olyképpen módosítani, hogy a szövetség a tagoknak még hathatósabb támogatást nyújtson szorult helyzetükben.

Erre azután *Rácskay Gyula* vasuti és hajózási főfelügyelő ur visszautasította az elnök ama állítását, mintha az alapszabályok módosítása nem találna az illetékes körök előtt jóakaratra.

Ez a mostani esemény is beigazolta, hogy *Kiss Miklós* jobb próféta volt; s igaza volt, amikor azt állította, hogy a mai viszonyok mellett nincs kilátás arra, hogy a kormány kedvezően módosítson alapszabályokat.

Kiváncsian várjuk, hogy tudják megvédeni a szentek a maguk igazát?

Vasutassors.

Rémregénybe illő szerencsétlenség történt e hó 6-án reggel a Zenta felé menő vasuti vonalon, Adorján és Magyarkanizsa állomások között. Az Adorjánról 7 óra 20 perccor elindult vegyesvonal elgázolta Sós Ferenc pályafelügyelőt, aki hajtányon ment a vonat előtt, levágta a boldogtalan ember fejét és a fejetlen törzset ezer méter távolságban magával vitte. A vonatkísérő személynél egyik tagja, Reményi Dávid mozdonyvezető, a szerencsétlenségről ezeket mondta: „A vegyesvonal Adorjánról 7 óra 20 perccor indult el. Néhány kilométernyi utat tehetünk már meg, mikor a kazán vizállásmutatója hirtelen elpattant. Rögtön elővettem a szereladából a másikat, hogy kicseréljem, mert különben igen könnyen kazánrobbanás történhetik. Lehajolva, óvatosan emeltem ki a megrepedt manométert és tettem helyébe az újat. Amíg ez történt, észrevettem, hogy a vonat nagyot zökkent. Mikor a kicserélés megtörtént, kihajoltam és csodálkozva láttam, hogy a gép előtt hajtány fut a sineken, amelyet a mozdonytól előre. Lejebb léptem a gép feljáromán és borzadva láttam, hogy a keréktengely és az állókazán közé szorulva vasutas egyenruhában van egy fejetlen holttest, amelytől a kerekek is véresek lettek. Alig, hogy a véres, fej nélküli holttestet megláttam, felfutottam a helyemre s meghuztam a vészszípöt, ellengőzt adtam és a vonat megállt. A kalauzok és az utasok rémülten ugráltak le a kocsikról és Gyömbér István fűtő segítségével kihuztuk nagynehezen a hullát a mozdony álló hengere alól. Mikor ezzel megvoltunk, a hiányzó fej keresésére indultunk tovább. A vonat megállási helyétől körülbelül egy kilométerre meg is találtuk a véres fejet a sinek között. Mellette a földön ellapitva ott volt a vasutas sapka is“. A megindult szigorú vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért senki sem felelős és hogy Sós Ferenc pályafelügyelő „saját vigyázatlanságának“ lett az áldozata. A mozdonyvezető állítása szerint a pályafelügyelőnek nem lett volna szabad elindulni ez időtájtban a hajtányon, mert tudnia kellett, hogy akkor halad erre a vegyesvonalat.

*

Sulyos szerencsétlenség érte csütörtökön délelőtt Horváth József vonatvezetőt. A vasvármegyei bükki állomáson a vonat elgázolta és levágta a jobb lábfejét.

A podgyászshordárok.

Valahányszor egy-egy kategóriának a sérelmeivel foglalkozunk, mindannyiszor azt kell állítanunk, hogy az a kategória, amelyről történetesen írunk, a legrosszabbul díjazott kategória.

Ebből is kitetszik, hogy hány kategóriája a vasutasságnak érdemi meg, hogy a legrosszabbnak tekintjük. Hiszen mindegyiknek meg van a maga sérelme, sőt mondhatjuk többes számban: *sérelmei*, de talán a legeslegkeservebb helyzete mégis csak a Máv. *podgyászshordárok*nak van.

Vonják is szegények az igát szakadásig. Panaszos szó csak nagy ritkán hagyja el ajkukat. Szinte fásultan törődnek bele a helyzetükbe, mert hiszen sehonnan sem remélhetnek orvoslást.

Az egyedüli, amire támaszkodhatnak, a saját erejük volna, ha szervezve volnának.

Fájdalom, azonban alig van hely az országban, ahol már a Máv. podgyászshordárok is belátták volna az egyesülésben rejlő erőt. A legtöbb helyen még nem is ébredtek annak tudatára, hogy őket a Máv. mennyire kizsákmányolja és mintha az a legtermészetesebb dolog volna robotolnak minden jajszó nélkül.

Ezzel szemben, ahol már belátták a szervezkedés szükségességét, ott nyomban tudatára jönnek annak is, hogy hát bizony öröklük is két bőrt nyuz a Máv. és hogy a legfőbb ideje volna már, nekik is adni valamit.

Igy vannak a *nagyvárad* podgyászshordárok is. Alig egy pár hete, hogy valamennyien szervezkedtek, de már is öntudatra ébredtek. Ezt bizonyítja a kezeink között lévő levelük is.

Az első, amin keseregnek, a *60 filléres napszám*, amelyből még levonásokat is eszközölnék. Szinte hihetetlen, hogy a XX. században még 30 krajcárral fizesse alkalmazottait az állam, de egyben a magyar nép nyomorát is igazolja, hogy még ezért a díjazásért is akadnak emberek, akik felajánlják testi erejüket, kezeik munkáját és szaporítják a tőke profitját.

A nagyvárad podgyászshordárok munkaidő beosztása is említésre méltó és hogy olvasóink előtt ez érthetőbb legyen, hát példaképpen ide iktatjuk egy nagyvárad podgyászshordár heti munkaidéjét.

Tegyük fel, hogy az illető hétfőn reggel szolgálatba lép. Ebben az esetben kedd reggelig, azaz *24 teljes órát szolgál.*

Ez alatt az idő alatt az utazóközönséget kiszolgálni szigorúan tilos. Erre azonban idejük sem volna, mert minden percüket igénybe veszi a bárcázás, olmozás, gyorsárukezelés, kocsiszállítás, kézbesítés, értesítés, irodafűtés, favágás, szénhordás stb.

Kedden reggel azután letelik a 24 órás szolgálat. Ne méltóztassék azonban azt gondolni, hogy a podgyászshordár most már mehet pihenni! Dehogyan is! Nyomban kedden reggel megkezdheti a 12 órás szolgálatot, amely idő alatt az utazóközönséget kell kiszolgálnia.

Hétfő reggeltől kedd estig egyfolytában, azaz teljes 36 órán által dolgozik. Ekkor azután van 12 órai pihenője és szerdán reggel újból megkezdheti a szolgálatot csütörtök estig.

Egy hónapban tehát 540 órát dolgozik és csak 180 órát szabad és alig a fele jut ennek is alvársra.

Elviselhetetlen már ez a helyzet és bárha 1907 november 2-án kérvényt is nyújtottak be az igazgatósághoz, mind a mai napig sem érkezett erre válasz. Ebben a kérvényben béremelést is kértek, mert jövedelmük nagyon csekély. Amit az utazóközönségtől nyernek, az legfeljebb 3 korona naponta, csak egy-egy podgyászshordárra kilenctíz napon vagy tízszert kerül a sor egy-egy hónapban az utazókat kiszolgálni s így ezen a réven keresetük alig 30 korona. Hogy azután a Máv. mennyit nyújt, az könnyen kiszámítható, ha a 30 krajcárt a szolgálatban töltött napok számával (havonta 15 nap) megszorozzuk. Akármelyik kegyelmes urnak kevés volna a podgyászshordárok teljes havi keresete egy napi szivarpenzre.

Nagyváradon azonkívül ugyilátszik szokássá válik a betegpénzzel visszaélni.

Másképp el sem bírjuk képzelni, hogy egy 6 hónapig betegen fekvő podgyászshordár nem kapott betegpénzt. Erre nincs gondjuk a felsőbbeknek. Bezzeg, amikor az orvosi tanácsadó szobája fűtetlen maradt, volt gondjuk az uraknak, hogy a „hibás“ teljes husz napi sétára küldessék.

Ilyen állapotok mellett a nagyvárad podgyászshordárok okosan teszik, ha szervezkednek.

De nem szabad kishitűeknek lenniök. Ha a felsőbbség november óta még nem érkezett rá velük foglalkozni, de lesz idő, amikor enélkül is kitudnak vinni maguknak eredményeket.

S hogy ez így lesz, arra bizonyosság elkeseredésük, amely oly fokra hágott, hogy eltökélt szándékuk sorsukat röpiratba foglalni s ezt a röpiratot az utazóközönség között terjeszteni.

Hadd tudják meg az utazók is, hogy az általuk oly sokszor igaztalanul bántalmazott podgyászshordárnak mily keserves a helyzete. És egy cseppet sem ártana, ha minderről a „*müvelt nyugat*“ is tudomást szerezhetne. Mert akkor könnyen meglehet, hogy a „*müvelt nyugat*“ utján értesülni fog a „*nagy európeér*“, *Kossuth Ferenc* is a podgyászshordárok siralmas helyzetéről. És akkor talán akad orvosság a podgyászshordárok sebére is.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményel.

Központi iroda: VII., Garay-utca 18, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

A helyi csoportok közleményei.

A horvát-szlavonországi csoportok központja helyiségeit a következő cím alá helyezte: *Zágráb, Kukovica-utca 5, I. em.*

A kaposvári helyi csoport május hó 17-én, délután 2 órakor taggyűlést tart, amelyre a tagok pontos megjelenését kérjük.

A szolnoki helyi csoport vezetősége a helyes ellenőrzés szempontjából felkéri a tagtársakat, hogy tagsági díjaik fizetése alkalmával csak olyan bélyegeket fogadjanak el, amelyek olyan számú bélyegzővel vannak ellátva, mint a hányadik hónapban a tagsági díj fizetése eszközöltetett. Például, ha valaki az ötödik hónapban egy-két vagy több havi járulékot fizet, akkor a bélyegek mind az ötös számú bélyegzővel legyenek ellátva. Kérjük tagtársainkat, hogy ezt úgy a saját érdekükben, mint a kezelés könnyebbé válására tartassák be.

Felszólítjuk továbbá fűtőházi és műhelyi hátralekös tagtársainkat, hogy tagsági hátralekaikat rendezzék, különben kényszerítve leszünk őket a tagok sorából törölni.

A debreceni helyi csoport értesíti tagjait, hogy az egylet helyisége Nap-utca 16. szám alól a Vigkedvü Mihály-utca 13. szám alá helyeztetett át.

A nagyvárad helyi csoport május hó 23-án, este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, egyleti helyiségében (Halászsutca 29) *rendkívüli közgyűlést* tart.

A pécsi helyi csoport vezetősége értesíti tagjait, hogy április hó 25-én tartott taggyűlésén határozatilag kimondta, hogy mindazon tagokat, akik betegség esetén teljes napibérüket élvezik, segélyben nem részesíti. Azok azonban, akik betegség esetén napibérük 60%-át kapják, tovább is segélyezendők.

A síófoki helyi csoport vezetősége május 17-én, d. u. 2 órakor *rendkívüli taggyűlést* tart. Felkéri a vezetőség a szántódi és kiliti-i munkástársakat, hogy a nevezett gyűlésen minél számosabban jelenjenek meg s hogy az összes tagok tagsági könyvecskéiket ellenőrzés céljából hozzák magukkal.

Minden tagtárs tartsa erkölcsi kötelességének a gyűlésen való megjelenést, mivel fontos ügyek kerülnek napirendre. A gyűlésen a központ is képviselve lesz.

Az északi helyi csoport május 16-án, este 7 $\frac{1}{2}$ órakor taggyűlést tart. Tekintettel a napirend fontosságára, kérjük a tagok minél nagyobb számban való megjelenését. *A vezetőség.*

A szegedi helyi csoport május hó 16-án, este 8 órakor, egyleti helyiségében taggyűlést tart. Kérjük az összes tagokat, hogy okvetlen jelenjenek meg, miután fontos ügyeket tárgyalunk. *A vezetőség.*

A petrozsényi helyi csoport május hó 18-án, este 6 órakor taggyűlést tart, amelyen a központ is képviselve lesz. Kérjük a tagok pontos megjelenését.

A csoport helyisége Kendefi-ut 329. szám alá, a volt Tute-féle vendéglőbe helyeztetett.

A sátoraljaujhelyi helyi csoport vezetősége felszólítja a hátralekös tagokat tagdíjaik rendezésére, a bizalmiférfiakat pedig a hivatalos órák pontos látogatására.

A pozsonyi helyi csoport május hó 16-án, szombaton este 8 órakor taggyűlést tart. Tekintettel a fontos tárgysorozatra, felkéretnek az összes tagtársak, hogy mennél nagyobb számmal jelenjenek meg. A taggyűlésen a központ is képviselve lesz.

Felolvasások.

A nyugati helyi csoportban (Váci-ut 36, Miskey-féle vendéglő) minden kedden este *dr. Landler Jenő* elvtárs tartja felolvasásait.

A Máv. lámpakezelők.

A fővárosi Máv. lámpakezelők (kinevezettek és munkások) 1907. év május havában kérvénnyel fordultak az üzletvezetőségekhez és személyesen kérelmezték helyzetük javítását az igazgatóságnál is, Ludvig elnök-igazgató pedig jóakaratu elintézését helyezett kilátásba. Sajnos, a lámpakezelő személyzet még ma is 24 órás szolgálatot teljesít, de ebből a 24 órából a munkásoknak csak 20 órát számolnak el, illetve csak 20 órát díjaznak. Hogy ezen kategória a XX. században még 24 órás szolgálatot tartozik teljesíteni, annak oka az, hogy a két üzletvezetőségtől téves információk kerültek a Máv. igazgatóságához. Nevezetesen arról számoltak be az igazgatóságnak, hogy a szolgálatuk „könnyű”, mert a 24 órás szolgálat közben 2 órás ebédidőt, 1 órás vacsoraidőt és végül 5 órás alvási időt is élveznek s mindez indokoltá teszi a 24 órás szolgálatot.

Ezzel a valóságnak meg nem felelő jelentéssel szemben megállapítjuk, hogy a 2 órás ebédidő helyett még $1\frac{1}{2}$ órás ebédidő sincs, mert ezt a sűrű közlekedés nem teszi lehetővé. Ami pedig a vacsoraidőt illeti, sajnos még annyi idejük sincs alápisztáknak, hogy kezeiket megmoshatnák, miért is piszkos kézzel kénytelenek munka közben kis kenyerüket elfogyasztani. Így van ez az 5 órás alvási idővel is, amit a folytonos közlekedésnél fogva legfeljebb csak 2 órának lehetne betudni. Például a keleti pályaudvaron az utolsó vonatot éjjel 1120 órakor, a nyugoti pályaudvaron 1135 órakor fogadják. A sűrűn előforduló késéseknél fogva a leszereléssel, s munkájukkal csak éjjel 1 órakor készülnek el. Reggel 210 órakor már a keleti pályaudvaron teljesen felszerelt garnitúrákat indítanak s ez az 5 órás alvási időt lehetetlenné teszi. Azt az 1 vagy $1\frac{1}{2}$ órát, amit tényleg alvással lehetne tölteni, kaszárnyák és ágyak hiányában, csak a piszkos lámpakezelő helyiségek kövein és bűzös levegőjében kénytelenek eltölteni, ami pedig az alvást és pihenést lehetetlenné teszi.

Ha a 24 órás szolgálat közben tényleg a lámpisták rendelkeznek is 8 órás szabad idővel (mint ahogy ezt a két budapesti üzletvezetőség bejelentette), még így is indokolt volna azon kérelmük, hogy a *szolgálati idejük 12 óra, szabad idejük pedig 24 óra* legyen. Nemcsak azért, mert ez a rendszer már a többi más kategóriáknál is fennáll, hanem azért is, mert a keleti pályaudvaron ma már 70 vonatot szerelnek fel és le s május elseje óta, miután a menetrend ismét megváltozott, még 10 vonattal többet kell szerelniük, noha létszámemelés nem eszközöltek.

Ami szolgálatukat illeti, az a legkevésbé sem mondható könnyűnek, mert a folytonos kocsihiánynál fogva, mozgó állapotban viszik fél, az olajlámpa perecekkal megrakott, 30—40 kilogramm súlyú puttonyokat. Ilyen súlylával a kocsiakra való fel- és lemenésnél, az egyik kocsiról a másik kocsira való átmenetelnél *mozgó állapotban* nemcsak idegölő munka, de több ízben balesetet idézett elő. Ha mindezekhez hozzávesszük a kaszárnyahiányt, az egészségügyi követelményeknek legkevésbé sem megfelelő lámpakezelő-helyiségeket, úgy azt hisszük, a 12 órás szolgálatot követő 24 órás szabadidő-kérelmük teljesen jogos.

Az a körülmény, hogy a napibéres lámpisták, az eltöltött 24 órás szolgálat után, a jól megérdemelt 24 óra helyett csak 20 órát kapnak díjazva: a modern robottnak legveszedelmesebb formáját tükrözi vissza. Szinte azt hiszi az ember, hogy ilyen eljárással a Máv. csak példát akar mutatni arra, hogy miként kell meglopni a munkást a keservesen megkeresett 4 órás fizetésétől.

De utalhatunk egyben Kossuth Ferencnek a szövetséghez intézett válaszára, amelyben a V. M. O. Sz. emlékiratának idevonatkozó kérelmére azt válaszolta:

„Az a kívánság, ha 24 órás szolgálatot kell teljesíteni, mind a 24 óra fizetessék meg, már teljesítve van.”

Most azután láthatja a miniszter, hogy az üzletvezetőségek mennyire fittyet hánynak a „magas” rendelkezéseknek, amikor szegény emberekről van szó.

Végül még csak annyit, hogy szeretnők már valahára látni Ludvig elnök-igazgató urnak a lámpista-küldöttségnek tett „jóakaratu elintézését” ígérő tetteit a gyakorlatban is.

A fogyasztási szövetkezetek és a munkásság.

„Minden ember legjobb iskolája az élet.” Ebből a mondásból kiindulva akarom megvitatni azt a kérdést, amelyet fenti címmel feladatommá tűztem ki. Bárha elveim felmentenek attól, hogy a fogyasztási és termelő szövetkezetek történetét kiemelendően tartsam, mégis — bárha rövid vonásokban — meg kell ezt tennem, hogy először a fogyasztási szövetkezetek nemes céljait feltárjam a munkásság előtt, másodsor, hogy a fogyasztási szövetkezetek barátai előtt megismertessem ama feltétlenül szükséges alapelveket, amelyek a konzumok fejlődését biztosíthatják.

A fogyasztási szövetkezeti mozgalom a munkások között — *amelynek tulajdonképpen célja: ellentálló szervezkedés a közvetítő kereskedelem, különösen az élelmiszerellátás terén* — oly régi keletű, mint maga a közvetítő kereskedelem kizsákmányolása.

Már a XVIII. században találunk egy csomó fogyasztási szövetkezetet és jellemző, hogy az első fogyasztási szervezetek pékszervezetek voltak.

Fourier Károly választotta ezt a formáját a védekezésnek és ha nála csak theoria maradt is, mégis a későbbi praktikus kísérletek, különösen *Owen Róbert-éi*, nem voltak egyebek, mint kivitelei Fourier törekvéseinek, amikor a lakosságot rossz termés és éhínség nyomorba döntötte. Azok a szövetkezetek, amelyek a XIX. században az *Owen* alapelvein nyugó szervezetekben létesültek, nem voltak életképesek. Az okok különfélék: a piacokra voltak utalva, tehát nem volt biztosított fogyasztó terük, semmi-ben sem különböztek tehát a közönséges tőkés vállalkozásoktól és éppen a kapitalisztikus konkurrencia folytán mentek tönkre.

A harmincas évek nagy politikai mozgalmát, amely Chartizmus név alatt ismeretes és a XIX. század legjelentősebb politikai mozgalma volt, a negyvenes évek elején a liberális kormányok brutalitása elnyomott ugyan, de még mindig hagyott hátra annyi bátorságot és gyűlöletet, de egyben annyi erőt is az angol munkásságban, hogy ezek teljes erővel a gazdasági szervezetekre vetették magukat. Akkor tették le alapkövét a még ma is oly hatalmas szervezkedési politikának, de egyben a szövetkezeti politikának is.

Az angol munkásság kizsákmányolása a tőkés és közvetítő kereskedelem által éppen a negyvenes évek elején érte el tetőpontját. A legnagyobb éhínség eszterdejére esik a rochdali fogyasztási szövetkezet alapítása, amely az egész konzumegyleti mozgalomnak mintaképpül szolgált. Rochdalban 1844-ben 27 takács szövetkezett egymással és fogyasztási egyletet alakítottak.

A legfontosabb körülmény eme konzumegyletnél az volt, hogy egészen más alapra helyezték, mint elődeit.

A 27 rochdali takács mindenekelőtt egy igen fontos elvet állított fel: *a készpénzfizetés elvét*. Mindenki, bármit vásárolt is, nyomban fizessen. *De bevezették az önkormányzat demokratikus elvét is*, amely más-képpen kifejezve úgy szól, hogy *minden vevő a saját maga elárúsítója is*.

Ezek az elvek a régebbi szövetkezeteknél nem voltak ennyire kifejlődve. Még ma is vannak olyan konzumegyletek, amelyek

ezeket az elveket nem ismerik, különösen a gyári konzumegyletek, amelyeknek nem is az a céljuk, hogy a munkásságnak hasznára váljanak, hanem hogy ezeket a gyárakhoz kössék.

Fontos volt az is, hogy a haszontól eltekintettek.

Mert hiszen a profit, a haszon tette tönkre az *Owen-féle* szövetkezeteket is, amelyeknél a tiszta haszon nem az üzletrészek arányában került szétosztásra. A rochdaliak szövetkezete honosította meg azt is, hogy *a tiszta nyereség nem a részjegyek vagy az üzletrészek arányában, hanem a fogyasztáshoz mértén került szétosztásra. Ez tulajdonképpen nem is osztalék, hanem visszatérítés a kötelességtudó bevásárlásért. Nem a tőke mérvadó, hanem a szövetkezeti munkálkodás.*

Látnivaló, hogy a rochdali konzum egy egészen más, modern alapon épült fel. Az első évben természetesen nehezen boldogultak. Egy egész heti forgalom mindössze 50 koronára rugott. De husz évvel később ebből a konzumegyletből egy nagy szövetkezeti mozgalom keletkezett, amelynek évi forgalma 60 millió koronát tüntetett fel, 1890-ben már 538 milliót, 1900-ban pedig $1\frac{1}{2}$ milliárdot. Angliában ma már megközelítőleg 1800 fogyasztási szövetkezet 900.000 taggal, 650 millió korona befeketéssel működik s a tiszta haszon évente megközelíti a 200 milliót. Ebből is látható, mily hatalmas arányu ez a mozgalom.

Nagyon természetes, hogy a fogyasztási szövetkezetek nem elégedtek meg azzal, hogy a helybeli közvetítő kereskedelmet kikapcsolták, hanem még az ügynököket és a nagykereskedőket is feleslegessé tették azáltal, hogy bevásárlási egyleteket alakítottak, maguk is termelők lettek s így a tőkés profitját a saját pénztárukba separték.

Ma már nagy malmok, majorságok, konzerv-, cipő-, szappan-, famegmunkálógyárak stb. stb. képezik tulajdonukat. A cipőgyárakban 8500, a szabóműhelyekben 5000, nőruha cikkekénél 2600, a szövészetnél 2700, kenyérsütésnél 5000, az építőiparban 1800, hajóépítésnél és gépiparban 2900, nyomdákban 1400 munkást foglalkoztatnak, a tengereket pedig 9 hatalmas szállítógőzösük szeli át. Hatalmas tengeri kereskedelmük van. Dániában, Kanadában, Ausztráliában, az Egyesült-Államokban és Németországban áruházakat létesítettek.

Olyan organizáció ez, amelyet angol fogyasztók alakítottak.

Egyhatod része az angol lakosságnak fogyasztási szövetkezetekből szerzi be szükségleteit. Az a mag, amelyet a 27 rochdali takács hintett el, remekül kelt ki. A fogyasztási szövetkezetek ma Angliában hatalmi tényezők s ezt még remélni sem lehetett.

(Folytatják.)

LEVELEZÉS.

Sátoraljaujhely. (Akikre rájár a rud.)

Mult év augusztus havában, munkaidő lévén vasárnap is, Kovács Sándor munkástársunk arra hivatkozva, hogy ő már öreg ember (60 éves), kérte a művezetőjét, hogy őt mentse fel a vasárnapi munka alól. A művezető azonban elutasította és a kért vasárnapi szabadságot nem adta meg. Kovács mindamelllett nem jött be vasárnap dolgozni, amiért őt *Lerch* művezető 3 koronára büntette meg. A főnök ur sokalta és leszállította a büntetést 2 koronára. Most aztán a husvétü ünnepekre Kovács fizetéses szabadságot kért, de ezt természetesen azon a címen, hogy a *mult évben* augusztusban büntetve volt, nem kapta meg. Most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy megállja-e *Lerch* ur azt, hogy augusztusig újra meg ne büntesse Kovácsot. Nehezen hisszük, mert meg is mondta már, hogy amíg ő lesz a mindenható művezető, addig Kovács Sándor nem fogja élvezni a 8 napi szabadságot. Ezt már három éven keresztül meg is mutatta. Számítalan ilyen eset van, dacára annak, hogy a legújabb rendelet ki-

mondja, hogy kisebb rendbüntetés nem számít.

Princz János tűzikovács egy csavarkapocsanyát dobott ki a gőzkalapács alá megmunkálás végett és ez véletlenül az ott foglalatoskodó Kázmér János lábához gurult, de meg nem sértette. Kázmér felkapta egy fogóval a tüzes anyát és visszadobta — szemtanuk szerint, szándékosan — Princzre. Az volt a szerencséje Princznek, hogy lehajolt s így a tüzes, körülbelül három kilogrammos vas lapjával csak a hátára esett. Princz mégis elájult és kénytelen volt betegét jelenteni. A történetek után bement a művezetőjéhez, Lerch urhoz, aki azt mondta neki, hogy: „bár csak agyonverték volna“. A nagy kérésnek, amivel Princzet körülfogták, hogy ne jelentse fel Kázmért, mert el fogják bocsátani, Princz engedett és most, mit gondolnak, ki huzta a rövidebet? Ki más, mint Princz? Őt, a sérültet, áthelyezték a kovácsoktól a gyalusokhoz, ahol sajnos még csak napszámot is alig keresnek, míg a bűnös büntetlenül tovább is dobálódzhat a tüzes vassal.

Timák János egy vasárnap dolgozott és a bárcáját felakasztotta a IV. osztályban a rendes helyére, míg az ő munkahelye a III. osztályban van és oda igyekezett. Azonban a IV. osztályból a III. osztályba egy kapun kell bemenni és ez a kapu be volt csukva. Ő úgy, mint előtte száz meg száz más is cselekedett, a kapun levő rossz zár riglijét visszatolta és bement dolgozni a helyére. Ezt meglátta egy gyönyörű alak és bejelentette a jószágáról híres Liszek művezető urnak és csodák csodája, ez a jóérzésű ember hallgatott egy denunciánsra, megbüntetvén Timákot 3 koronára. Pedig jól tudhatja, hogy ugyanaz, aki ezt bejelentette, már maga is számtalanszor elkövette ezt a „vétket“. És a főnök ur mit szól ezekhez? Azt, hogy ha panaszzal fordul az illető hozzá, kirugással fenyegeti.

A fűtőházi munkások.

A Máv. jobbpárti üzletvezetősége fényes tanujelét adta, miképpen kell a munkásokat becsapni, miképpen lehet port hinteni a szemek közé, kérést teljesíteni, de egyben meg is rövidíteni az illetőket.

Hónapokkal ezelőtt a keleti fűtőház mozdonytisztítói azt kérték az illetékes felsőbb-ségtől, hogy a százalékos kereset helyett napibérben számolják el őket.

Indító okul azt hozták fel, hogy a biztosított 50%-os akkordkereset helyett mindössze 8—10% akkordot számítanak el. Ehelyett azt kívánták, hogy az eddigi napibérüknek megfelelő 50%-os béremelést kapjanak s az akkordrendszer teljesen megszűnjék. Erre a kérésükre ezt a választ kapták:

„Egyezmény helyett napibérben való részesítésük iránt benyújtott kérvényükre értesítjük, hogy kérelmüket megfontolás tárgyává tesszük s lehetőséghez mérten esetleg teljesíteni fogjuk.“

Egy pár hét előtt azután Ráner ur, az ujdonsult felügyelő és fűtőházi főnök, behívatta a mozdonytisztítók bizalmiférfait s kijelentette nekik, hogy a jövőben napibérben fognak részesülni s az akkordelszámolás teljesen megszűnik. Ez eddig rendjén volna. De nincs rendjén az, hogy a napibérek 2:60—3 korona között fognak változni, aszerint, hogy az illető munkás 3 éven alul, illetve 3 éven felül, vagy 6 éven túl szolgálja a vasutat. Mert tudni kell, hogy most egy éve a következő módon szabályozták a fűtőházi munkások béreit:

Magy. Kir. Államvasutak
Keleti p.-u. fűtőház főnöksége
Budapest.

Hirdetmény.

Az igazgatóság rendelkezéseinek megfelelően üzletvezetőségünk az üzemi munkások napibéreit folyó év március hó 26-tól

számítandólag az alantabb feltüntetett kimutatás szerint szabályozta:

Minőség	Alapbér 3 éven alul szolgálatnál 3 éven tül 6 éven tül szolgálatnál		
	K	K	K
Kazánkimosó* —	2:80	3:—	3:20
Begyűjtő — —	2:80	3:—	3:20
Fűtőházi munkás	2:40	2:60	2:80
Mozdonytisztító	2:40	2:60	2:80
Salakhordó — —	2:40	2:60	2:80
Szénrakó* — —	2:40	2:60	2:80

A 6 évnél magasabb szolgálati idő igazgatósági rendelet értelmében visszahatólag béremelésre nem jogosít, azonban az ezután betöltendő minden 3 évi szolgálat után a munkás újabb 20 fillér béremelésben részesítetik, mindaddig, míg a legmagasabb, azaz 4 korona 40 fillér napibért el nem éri.

Ezen 3 évenkénti béremelések mindig utólag, negyedévenként és pedig március 26-ik, június 26-ik, szeptember 26-ik és december 26-ik napján esedékesek.

Fentiek után figyelmeztetjük az összes munkásokat, hogy szolgálatukat a legkifogástalanabban ellássák és minden rendelkezésre vezető alkalmat kerüljenek, hogy ily huzamos ideig az intézet kötelékében maradhassanak, amely körülmény, kintartásuk és használhatóságuk gyümölcsésként, a keresetükben való előhaladást fogja biztosítani.

Budapest, 1907 április 8-án.

P. H.

Ráner
fűtőházi főnök.

Ehez a megállapított bérekhez járult még az akkord, amelyet igaz ugyan, hogy csak úgy találomra számítgatott ki a fűtőházi főnökség, de mégis emelte a keresetet.

Már most látnivaló, hogy tavaly egy mozdonytisztító napibére, ha például 6 éven túl szolgál, 2 kor. 80 fillér volt. A fűtőházi főnök kijelentése szerint most pedig 3 kor. lesz, de akkordot nem kapnak. Emelkedett ugyan a napibér 8%-kal, de hiszen az akkord ennél jóval magasabb volt, mert a főnökség mindig azt állította, hogy 35—50%-ot számított el. Ennélfogva az ujonnan megállapított napibérnek nem 3, hanem a font 35—50%-ot véve alapul, legalább is 3:80—4:20 koronának kellene lennie.

Hát ez az újabb bérmegállapítás nem helyzetjavítást, hanem helyzetrosszabbodást jelent.

Ezt példával igazolhatjuk.

Januárban a k. p. u. mozdonytisztítók akkorddal együtt 127 kor. 90 fillért kerestek. Az új napibérszámítás szerint már csak 78—84—90 korona lesz a havi kereset, aszerint, amint 3 éven alul, 3 vagy 6 éven felül szolgál az illető. Hogy ez az újabb elszámolási mód sérelmes, az világos. Pedig a mozdonytisztítók helyzete ebben az évben hónapról-hónapra rosszabbodott. Ezt különben a következő táblázat is igazolja:

Hónap	1906. évi kereset korona	1907. évi kereset korona	1908. évi kereset korona
Januárban — — — —	76:90	93:50	127:90
Februárban — — — —	79:84	93:34	121:34
Márciusban — — — —	74:32	94:46	109:82
Áprilisban — — — —	84:32	122:—	91:52
Összesen — — — —	315:38	403:30	450:68

Átlagos havi kereset az év első négy hónapjában — — — 78:84 100:82 112:47

Látnivaló, hogy bárha az előző években a 4 első hónapban a kereset a munka természeténél fogva folyton nőtt, addig már ebben az évben hónapról-hónapra fogyott, sőt az áprilisi kereset már kisebb, mint a tavalyi áprilisi havi kereset. Már pedig ez nem szociálpolitika. Ha a Máv. így intézkedik, akkor csakugyan érthető, ha a Hirdetményben arra figyelmezteti a munkásokat, hogy szolgálatát a legkifogástalanabban lássa el. Ezer oka is lehet erre, mert megeshetik, hogy a munkások annyit fognak dolgozni, amennyit 1 frt és 20 krajcárért dolgozni lehet. Szégyenteljes a Máv.-ra, hogy 1 frt 20 krajcáros napibéreket osztogat a

*Előmunkások 20 fillérrel többet kapnak.

fővárosban, amikor magánvasutak is többet nyújtanak ennél.

Természetes, hogy a fűtőházi munkások ebbe nem fognak belenyugodni. Már csak azért sem, mert Ráner urnak nem hisznek, mert nem is hihetnek, amidőn az üzletvezetőség állítólagos rendelkezéseit nem meri írásban adni, vagy kifüggeszteni.

A munkások átlátnak a szítán, mert Ráner ur célja világos: rá akar ijeszteni a munkásságra, hogy a mai káros akkordelszámolási módszert fentarthassa.

Ne felejtse azonban Ráner ur, hogy a munkásság 1 forint 30 krajcárért is fog dolgozni.

Igenis fog! De csak annyit, amennyit 1 frt 30 krajcárért dolgozni lehet, meg érdemes.

Ráner urtól különben elvártuk volna, hogy szószólója lesz munkásainak az üzletvezetőség előtt. Mert hiszen ő tudhatja legjobban, hogy milyen jól esik, ha valakinek jövedelme rövid két éven belül 650 koronával emelkedik.

A szentek szaporodnak.

A szakállimádó szentek minden alkalommal büszkén hirdetik, hogy a tömeges kilépésekről szóló hírek alaptalanok. Hiszen a tagdíjak ma is épp oly összegben folynak be, mint annakelőtte.

Ezzel szemben köztudomású dolog, hogy az elmúlt évben a szent koronás szövetség tagjainak még némi önrzettel és önálló gondolkodási képességgel bíró része — megundorodva a folytonos rabszolgai megalázkodás és szakállimádás undok látványától — faképnél hagyta a szenteket és országszerte tömegesen kilétek.

A nagymérvű kilépések láttára a főszentek rém-módon megijedtek. Irtózatossá szidták a sárga bugyogós Kossuth Lipót ő szentségét, hogy miért is nem sietett jobban a három évi tagságra kötelező módosított alapszabályok jóváhagyásával. Lám most itt a baj. Mi lesz most busás fisztelet-dijakkal, ha a jövedelem a tagok ébredése következtében oly mérvben mecsappan, hogy az éhes konclesők igényeinek kielégítésére már nem lesz elegendő? Deutsch ur nyomban lemond a nyomda eladásának közvetítéséről, mivel ily körülmények között üzenetlen működésének provizio alakjában való kellő elismerésére nem számíthat s így inkább megmarad pénzügyöknök. Ez bizonyára többet hoz a konyhára rongyos 3000 koronánál.

Eszeveszett kapkodással iparkodtak a kilépni szándékozók ebbeli szándékuktól, az általunk oly jól ismert „szelid nyomás“ alkalmazásával eltéríteni. Ott, hol már ez sem használt, egyszerűen felrúgták az alapszabályokat s a kilépéseket nem vették tudomásul, számítva arra, hogy a visszatartottak illetékes helyen úgy sem mernek panaszt emelni. Ily módon sikerült is nekik több ezer kilépni szándékozót további tagságra kényszeríteni.

Ez azonban még a legszelidebb módja a taglétszám biztosításának, hisz a szentek oly szerények, hogy nem is kívánják tagjaiktól, hogy a szövet. ségi eszme iránt valami különös érdeklődést tanúsítsanak, sőt minél kevésbé teszik ezt, annál jobb. Megelégednek ök azzal is, ha az alkalmazottak nyugodtan titrik a tagdíjak levonását. Ehhez még az sem okvetlen szükséges, hogy az illetők egyáltalán tagjai legyenek a szövetségnek, mivel nekik úgy sem tagokra, hanem csak tagdíjakra van szükségük.

Országszerte panaszkodnak különösen kinevezett kartársaink, hogy bár már rég megszűntek a szent szövetség tagjai lenni, a tagdíjak illetményeikből mégis levonatnak, sőt még oly kinevezettektől is vonatnak le tagdíjak, akik tagok soha sem voltak. A panaszkodóknak azonban rendszerint hiányzott a bátorság ahhoz, hogy ezen visszaélések megszüntetését felettes üzletvezetőségüktől kérelmezzék, mivel a kerületi elnökök — kik csaknem kivétel nélkül szolgálati főnökök — üldözésétől féltek.

Végre számos budapesti kartársunk, felháborodva a szentek eme erőszakoskodásán, a jogtalan levonások beszüntetését kérelmezték a balparti üzletvezetőségtől. Eme érdekes beadvány tartalma, melyet alább közlünk, legfényesebben bizonyítja, hogy a szentek még a legpiszkosabb eszközöktől sem riadnak vissza, midőn arról van szó, hogy jövedelmüket fokozzák.

A beadvány tartalma a következő:

Nagytekintetű Üzletvezetés!

Alulírottak ama tiszteletteljes kéressel járulunk a nagytekintetű Üzletvezetés elé, miszerint a „Magyar szent korona országai vasutas szövetsége” javára illetményeinkből folyó évben már levont összeget nekünk visszatéríteni, a további levonásokat pedig beszüntetni kegyeskedjék.

Kérelmünk indokolásul bátorodunk felhozni, hogy már mult év végével megszűntünk a szövetség tagjai lenni. Kilépésünket az alapszabály szerinti időn belül sok kartársunkkal egyetemben egy közös íven jelentettük be, sőt biztos tudomásunk van arról, hogy kilépésünket — mely tömegesen történt — a választmány annak idején tárgyalta és tudomásul is vette.

Meggyőződésünk szerint a Máv. nagytekintetű Igazgatósága a szövetségnek nyújtott ama kedvezmény által, hogy a tagdíjnak hivatalból való megengedte, csak arra jogosította fel a szövetséget, hogy tagjainak illetményeiből, azok beleegyezésével az általuk is elismert tagdíjartozást levonathassa. Semmiesetre sem adhat azonban a hivatalból való levonás kedvezménye jogot arra, hogy illetményeinkből beleegyezésünk nélkül bármily címen, bármily összeg is levonattassék.

Azon esetben, ha a szövetségnek velünk szemben bármily címen jogos követelése van, — mit határozottan tagadunk — ám érvényesítse e jogát rendes bírói úton. Azonban határozottan tiltakozunk az ellen, hogy jogérvényes bírói ítélet nélkül illetményeinkből bárki bármily címen beleegyezésünk nélkül önkényesen levonásokat eszközölhessen.

A szövetségnek eme, itt kellőleg nem is jellemezhető eljárásánál a jóhiszeműség teljesen kivan zárva, mivel velünk egy közös íven kilépésüket bejelentett több kartársunktól a tagdíjak további levonása tényleg be lett szüntetve. Nyilvánvaló tehát, hogy a szövetség ily erőszakos és minden jogi alapot nélkülöző módon óhajtja megcsappant jövedelmét fokozni. Ezzel az alkalmazottakra mintegy nyomást gyakorolva, hogy ily módon a kilépni szándékozót ebbeli szándékuktól elriasszák, a már kilépettek pedig újból való belépésre preszionálják. Eme véleményünkben megerősít bennünket ama körülmény, hogy számos vidéki kartársunk hasonló panaszaikról is tudomásul bírnak.

Annak biztos reményében, hogy a nagytekintetű Üzletvezetés eme jogos kérésünket teljesíteni fogja, maradtunk a nagytekintetű Üzletvezetésnek

Budapest, 1908. évi május hó 2-án
legalázatosabb szolgálai
(Következik 127 aláírás.)

Ez a beadvány mindennél ékebben beszél és élénk világot vet a szent szövetség tagfogdosására.

VEGYES.

Veszteségünk. Nagy Pál kartársunk, a bárándi helyi csoport buzgó tagja, folyó hó 4-én elhunyt. Örizzük emlékét!

IRODALOM.

Piros mezőkön... Preletárversek. Irta Kiss Károly.

Egy proletárversköttel több van az asztalunkon s hozzátehetjük, értékes kötet. A szerzője nem ismeretlen előttünk. Lapunk hasábjain gyakran találkozhattak olvasóink Kiss Károly nevével s ideai naptárunk egyik verse *Lázadó* Sándor aláírással is az ő poéta lelkéből fakadt. Most megjelent költeményei így összegyűjtve még jobban meggyőztek bennünket arról, amit úgy is tudunk, hogy igazi poétával állunk szemközt. Erős szociális érzés árad ki a verses kötet minden sorából s ha mindjárt csak egy pár sorból áll is, mint az alábbi, lehetetlen, hogy el ne ragadjon. Mély gondolatú és tartalomdu példáló ez a verse is:

A betű.

Künn, a határban, kora regg.
Egy ember szántott.
S ballagott szolgatürelmmel
— Aztán megállott.
Egy papirt fújt a szél feléje —
Megnézte:
Tömött sorokban, az elnyomottak
Bus, forrongó panaszaik voltak.
S a betűk egy új világról beszéltek
Sok szépet...
És az ember olvasta végig...
Egyet bölintott
S amint újra munkába kezdett;
— Az iga nehezebb lett.

Ház Kiss Károly verseiről nem áll ez. Aki elolvassa verskötetét, annak igája könnyebb lesz, az csak új erőt meríthet arra a küzdelemre, amelyből Kiss Károly alakjai, a proletárok előbb-utóbb, de győzelmesen kerülnek ki. A verses könyv kiállítása a Világosság izlését és képességét dicséri. Ára 1 kor. 50 fillér. Megrendelhető a Népszava-könyvkereskedésben.

MULATSÁGOK.

A debreceni helyi csoport saját könyvtár-alapja javára folyó hó 16-án, a Margit-fürdő dísztermében, táncsal egybekötött műkedvelői előadást rendez, melyre a t. tagtársakat ezuton is meghívja

a rendezőség.

Meghívó. A vasuti munkások országos szövetségének piski-i helyi csoportja 1908 május 16-án, este 8 órakor, az „Arany szarvas”-vendéglő ujonnan kibővített termeiben, saját könyvtára javára a piski-i műkedvelők asztaltársasága szíves közreműködésével *kedélyes estélyt* rendez. Belépődíj: I. hely 1.40, II. hely 1 kor., állóhely 80 fill. Műsor után tánc.

Meghívó. A vasuti munkások országos szövetségének székesfehérvári helyi csoportja 1908. évi május hó 17-én, vasárnap, a „Munkás-Otthonban” (Budai-ut 3) saját könyvtára javára *táncfüzérkével*, tekeverseny, galamblovászat, világhalászat, monolog és különféle szórakoztató tréfás műsorszámokkal egybekötött *kerti mulatságot* rendez. A délutáni kerti mulatságon a Dv. műhely teljes zenekara hangversenyez. Kezdeté délután 3 órakor. Este 8 órakor tánc jöhírt cigányzenekar közreműködésével. Belépődíj: személyjegy 50 fillér, családjegy 3 személyre 80 fillér. A kerti mulatságra megváltott jegyek az esti táncfüzérkére is érvényesek. Külön meghívók nem bocsátatnak ki.

Nyugtázás.

A szegedi helyi csoport május hó 2-án az ujszegedi Vigadóban igen jól sikerült *májusi mulatságot* tartott, melyen felülfizettek a következők: Szijjártó Mihály pályafelügyelő 3.—, Gulyás István pályafelügyelő 3.—, Kopp János vendégelő 5.—, Szűcs András vendégelő 10.—, Kopasz Annuska 2.—, N. N. 1.50, Kocsis András 1.—, Rittler Mihály 1.—, Veszelovszki Antal 1.—, Szendrei nővérek 1.—, Király Ferenc —.60, Puszkás József 1.—, Sándor János —.60, Tóth László 1.—, Kovács Ferenc —.60, Ratkai Ferenc 1.—, Kis Istvánné —.60, Rácz János 1.— kor. A mulatság összes bevétele 329.10, összes kiadása 213.68, tiszta jövedelem 115.42 kor., melyért ezuton mond köszönetet *a vigalmi bizottság.*

A vasuti munkások országos szövetségének orosházi helyi csoportja által 1908. évi április 19-én tartott táncmulatságon felülfizettek a következők: Járosi András 1.40, Ratai Lajos 1.40, Sándor Imre 1.—, Gaál Ferenc 1.—, Rekényi Imre vonatvezető —.60, Tóth János —.40, Dimák Antal —.40, Rajki József —.40, Nagy Mihályné 1.—, Kokovai Józsefné —.40, Csikora Józsefné —.40, Komjáti Anna —.10, Bene Pálné —.20 kor., melyért ezuton mond köszönetet *a rendezőség.*

Szerkesztői üzenetek.

Szeged. Már nem egy izben megláztuk, hogy a 9 és 1/2 óra munkaidő kérdése a direktio kátyujában megrekedt. Bezzeg volna csak termes kocsikról szó, ugy már rég elintéztét nyert volna. A munkásság pedig csak várjon, legyen türelmemel. Így tanítják ezt oda fenn. Egyébként sürgetük, sürgetjük az ügyet.

Szent János-egylet. Nem közölhetjük. Ujat nem mond. Mi is megirtuk, ha más formában is. A másik pedig nem érdekli olvasóinkat. Kaptunk mi már öntől jót is, meg ujat is. Az „Utban az az igazság felé” meg a Polónyi-Lengyel pör hatása alatt iródott s így nincs vasutas jellege. Különben is a lakás stb. mizériákról már nem egyszer irtunk.

Zsolna. Hogy a szentek nem engedik ki a tagokat, arról már unig eleget irtunk. Ami pedig a kért, de meg nem adott szabadságot illeti, hát a pragmatika értelmében nem hibázott a főnökség, mert szabadság csak akkor kapható, amidőn ezt a szolgálati viszonyok megengedik. Erről tehát nincs mit irtunk.

Br. C., Ruttká. Levele lapzártá után jött, azért csak itt szoríthatunk neki helyet:

T. Szerkesztő ur!
A Vasutas Szövetség e heti lapjában azt írja, hogy a Ksod. ruttkai „hizlaldájában” a munkásság meghizhatik, mert a Ksod. annyit áldoz erre. Szívesen felmentenők eme „áldozatok” alól a Ksod.-ot s ha tisztességes napibéreteket fizetne, nem volna szükség a „hizlaldára”. Egyébként, hogy milyenek az ételek, arról a Ksod. is tud.

A sok panasz miatt le is jött egy felügyelő vizsgálatot tartani. Egész váratlanul jött s éppen akkor toppant be a hizlalda konyhájába, midőn egy asszony egy nagy fazékkal kezében elakarta hagyni a konyhát. A felügyelő ur feltartotta, kanalat hozatott, belemártotta ezt a fazékba s megizelte a fazék tartalmát. De bizony elfintorította az orrát, hegyeset köpött, mondván: „Hiszen ez mosogató víz!” Az ott álló asszony helyben-hagyólag bölintott: „Igenis, nagyságos felügyelő ur, ez mosogató víz!” Azóta a felügyelő ur még mindig nincs tisztában azzal, vajjon étel volt-e, amit megkóstolt, avagy mosogató víz??

Szt.-Lőrino. Ön így ír nekünk: „Mult év november 1-én beadtam az arcképeinket, a saját magamét és a feleségemét, de még mindig nem kaptam meg az igazolványokat, már pedig szükségem lett volna rá, azonkívül 8 koronába került.”

Hát nem ön az egyedüli, aki így járt, ezrével vannak vasutasok, akiknek még az 1 korona kiállítási díjat is bevasalták s most azután se pénz, se posztó. Tessék szolgálati úton az üzletvezetéshez fordulni.

Érsekujvár. A szentek „tanfolyamáról” két hét előtt „Kérjük vissza a tanáyat” címén már irtunk. Láthatják ebből, mi rejlik a dolog mögött. Ne üljének fel neki. K. és N. urakat most még hagyjuk. Megvárjuk míg több lesz a rováson.

Camerálmoravia. Csak a kinevezettek kérhetik, de ekkor is fő a — protekció.

Temesvár. Azt a közleményt, amit S. elvtársnak adtak, kérjük megírni és bélyegzővel ellátni. Azonban a papírnak csupán egyégy oldalára írjanak, különben használhatatlan lesz.

Felelős szerkesztő: Faragó Dezső.

Világosság könyvnyomda r.-t. Budapest, VII. Nyár-utca 1

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közölttekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Első leánykihásító egylet mint szöv.
Gyermek- és életbiztosító intézet Budapesten, VI., Teréz-körut 40—42. Alapítva 1863-ban. Folyó évi április havában 1,469.800 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1,233.400 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosítási összegek fejében 167.707 korona 37 fillér fizettetett ki. 1908 január 1-től április 30-ig bezárólag 6,285.800 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 5,416.500 korona értékű új biztosítási kötvény állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 540.403 korona 16 fillér és az intézet fennállása óta 12,938.289 korona 7 fillér fizettetett ki. Ezen intézet a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglalkozik, a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

FRIEDMANN HERMAN

a vasutasok óraszállítója

Budapest, VIII., Vas-utca 19.
Ajánlja 3 évi jótállás mellett a legpontosabban kipróbált, jól járó

„VASUTI ÓRÁT”

Ára 7 korona.

Ezen órát utánvétel mellett szállítom. Meg nem felelő óráért a pénzt visszaadom.

Megnyílt

a MÜLLER-féle „JÓSZIVŰ”
— vendéglő kerthelyisége —

Köbányai-ut 39. sz. a.

(a Népliget sarkán). Jó és olcsó ételek és italok. Pontos kiszolgálás.

A munkások támogatását kéri

Müller Mór, vendéglős.

Nyáron
szomjcsillapító.

Télen
gyomormelegítő.

Reggeli és uzsonna-kávé tejjel
vagy tej nélkül egész évben át:

FRANCK ENRILO KÁVÉJA

1 ltr Enrilo-főzet cukorralegyűtt
alig 3 fillérbe kerül.

Az Enrilo lehűtve felüdit. Az Enrilo melegen felmelegit. Az Enrilo tejjel táplál, kitűnő izü és jóleső eszményi, teljesen alkoholmentes itala a népnek.